

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sotilasvammalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain säännöksiä, jotka koskevat sairaanhoitona korvattavaa kuntoutusta sekä kuntoutuksen ja laitoshuollon ajalta maksettavan päivärahan ja elinkoron määrää. Esityksen tarkoituksena on laajentaa sotilasvammalain mukaiseen kuntoutukseen oikeutettujen piiriä. Päivärahaa ja elinkorkoa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutetta-

vaksi siten, että luovutaan päivärahan ja elinkoron suorittamisesta korotettuna laitoshoidon ja kuntoutuksen ajalta.

Esitys liittyy vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Sotilasvammalain (404/48) nojalla korvataan lääkinnällinen kuntoutus vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vahvistettu vähintään 30 prosentiksi, vaikka kuntoutuksen tarve ei johtuisikaan korvatusta vammasta tai sairaudesta. Jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähemmän kuin 30 prosenttia, mutta kuitenkin vähintään 10 prosenttia, kuntoutus korvataan vain, jos sen tarve johtuu korvatusta vammasta tai sairaudesta.

Kuntoutuksella tarkoitetaan harjoitusta tai hoitoa, joka on tarpeen vahingoittuneen tai sairastuneen henkilön työ- tai toimintakyvyn palauttamiseksi tai säilyttämiseksi. Sotilasvammalain 6 §:n 3 momentissa säädetyn sairaanhoidon korvaamisesta annetun asetuksen (698/71) nojalla voidaan laitoksessa annettu kuntoutus pääsääntöisesti korvata enintään neljän viikon ajalta vuodessa.

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle annetaan sotilasvammalain nojalla päivärahaa enintään yhden vuoden ajalta vamman syntymisestä tai sairauden ilmaantumisesta. Sotainvalidit eivät siten enää ole oikeutettuja päivärahaan. Päiväraha suoritetaan täysimääräisenä, jos vahingoittunut tai sairastunut on täysin työkyvytön. Muutoin suoritetaan päivärahana työkyvyn vähenemistä vastaava suhteellinen osa päivärahan täydestä määrästä. Päivärahakauden päätyttyä voidaan vahingoittuneelle tai sairastuneelle antaa elinkorkoa. Elinkoron määrä riippuu työkyvyttömyysasteesta. Sairaalsassa tai laitoksessa tapahtuvan 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoidon ajalta päiväraha ja elinkorko suoritetaan täysimääräisenä eli 100 prosentin työkyvyttömyysasteen mukaisena. Myös kuntoutuksesta aiheutuvat matkakustannukset korvataan.

Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa sai vuoden 1984 alussa noin 46 300 henkilöä. Näistä lievämmaisista eli 10—25 prosentin työkyvyttömyysasteen mukaan elinkorkoa saavia invalideja oli samana ajankohtana seuraavasti:

työkyvyttömyysaste	25 %	3 665	invalidia
„	20 %	6 111	„
„	15 %	5 521	„
„	10 %	8 405	„
yhteensä		23 702	

Edellä mainituista invalidien määristä voidaan varusmiespalveluksen aikana vahingoittuneiden tai sairastuneiden osuudeksi arvioida enintään 5 prosenttia. Lievävammaisista invalideista vuonna 1983 on noin 1 200 saanut laitostuntoutusta, koska kuntoutuksen tarve on aiheutunut korvasta vammasta tai sairaudesta.

Sotilasvammalain mukaiseen päivärahaan oikeutettuja uusia vahingoittumis- tai sairastumistapauksia on noin 1 000 vuodessa. Näistä vain noin 10 prosenttia tulee oikeutetuiksi elinkorkoon. Päivärahakauden aikana saa vahingoittunut tai sairastunut vain poikkeustapauksissa kuntoutusta.

Sotainvalidien keski-ikä oli vuoden 1984 alussa noin 67 vuotta. Sotainvalidien ikääntymisen myötä on kuntoutuksen tarve kasvanut. Sodassa vammautuneiden vähentynyt toimintakyky ja nopeutunut fyysinen rappeutuminen rajoittavat heidän mahdollisuuksiaan itsenäiseen elämiseen ja avohoitokelpoisuuden säilyttämiseen. Osa lievästi vammautuneista sotainvalideista on päässyt kuntoutuksen rintamaveteraanikuntoutuksen yhteydessä. Sotavammaisuudesta johtuvia kuntoutuksen erityistarpeita ei kuitenkaan ole ollut mahdollista ottaa huomioon kuntoutukseen pääsyn perusteina.

Tämän johdosta ehdotetaan sotilasvammalain 6 §:n 4 momenttia muutettavaksi siten, että vähintään 25 prosentin työkyvyttömyysasteen omaavat invalidit pääsisivät sotilasvammalain tarkoittamaan lääkinnälliseen kuntoutukseen, vaikka kuntoutuksen tarve ei johtuisikaan korvasta vammasta tai sairaudesta. Tarkoituksena on lievävammaisten invalidien kuntoutuksen järjestäminen kokonaisuutena siten, että kuntoutuksen pääsy porrastettaisiin vamman vaikusasteen mukaan ja jaksotettaisiin tapahtuvaksi kerran neljässä vuodessa ellei kuntoutuksen tarve johdu korvasta vammasta tai sairaudesta. Ensimmäisenä järjestelmän piiriin pääsisivät 25 prosentin työkyvyttömyysasteen omaavat invalidit. Lievävammaisten kuntoutusjärjestelmän laajentamisesta koskemaan lievempivammaisia invalideja päätettäisiin myöhempien valtion tulo- ja menoarvioestysten yhteydessä.

Voimassa olevan sotilasvammalain mukaan maksetaan invalidille elinkorko 100 prosentin työkyvyttömyysasteen mukaan hänen ollessaan laitostuntoutuksessa tai laitoshuollossa. Laitostuntoutuksen osalta korotusta on aikanaan perusteltu sillä, että invalidi ei saa yleensä kuntoutusajalta palkkaa eikä muutakaan korvausta. Nykyisin työssä käyvä invalidi voi tietyin edellytyksin saada sairausvakuutuspäivärahaa tältä pääsääntöisesti neljä viikkoa kestävältä kuntoutusajalta. Lisäksi valtaosa vuosittain kuntoutettavista noin 11 000 invalidista on jo eläkkeellä, joten heille ei aiheudu mitään ansionmenetyksiä. Laitoshuollossa oleva invalidi saa täysihoidon valtion kustannuksella. Tämän lisäksi hänelle jää tällä hetkellä käyttöön 100 prosentin mukainen elinkorko, mahdollisesti kansaneläke sekä työeläke tai vastaava muu eläke. Sairaalassa hoidettavana oleva invalidi suorittaa sairaanhoitolaitokselle hoitopäivämaksut.

Ottaen huomioon yleisen sosiaali- ja eläketurvan paranemisen viime vuosina ja vuosikymmeninä ei päivärahan eikä elinkoron maksamista täytenä kuntoutus- ja laitoshuoltoajalta enää voida pitää perusteltuna. Tämän johdosta ehdotetaan, että sotilasvammalain 7 §:n 3 momenttia ja 8 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, ettei päivärahaa eikä elinkorkoa maksettaisi 100 prosentin työkyvyttömyysasteen mukaan silloin, kun kysymys on työ- ja/tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittavasta laitostuntouttamisesta tai erityisessä laitoksessa annettavasta huollosta. Muilta osin ehdotetaan säilytettäväksi oikeus 100 prosentin mukaiseen elinkorkoon sairaanhoitolaitokselle suoritettavien hoitopäivämaksujen vuoksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen mukaan oikeus kuntoutukseen olisi 25 prosentin työkyvyttömyysasteen omaavilla invalideilla kerran neljässä vuodessa. Kuntoutuksen arvioidaan hakeutuvan enintään puolet siihen oikeutetuista. Hoitopäivämaksujen kohtuullisuutta valvoo tapaturmavirasto. Hoitopäivän hinnaksi on arvioitu 300 markkaa ja kuntoutusajaksi 21 vuorokautta. Matkakulujen määräksi on arvioitu 140 markkaa henkeä kohden.

Kun kuntoutukseen hakeutuvien 25 prosentin työkyvyttömyysasteen omaavien invalidien määräksi arvioidaan 1 500 olisivat kustannukset vuonna 1985 noin 10 miljoonaa markkaa vuoden

1984 hintatason ja invalidien määrän mukaan. Laskelmissa ei ole otettu huomioon uusia hakemuksia, jotka sotainvalidien luonnollisesta poistumasta huolimatta lisännevät jonkin verran lievämammaisten invalidien määrää. Lukuihin eivät myöskään sisälly ne noin 600 25 prosentin työkyvyttömyysasteen omaavaa invalidia, jotka ovat vuonna 1983 saaneet laitospääntoutusta korvatun vamman tai sairauden perusteella. Lievämammaiselle kuntoutettavalle ei maksettaisi elinkorkoa 100 prosentin mukaan laitospääntoutuksen ajalta.

Ehdotettu luopuminen maksamasta elinkorkoa täysimääräisenä eli 100 prosentin mukaan niille noin 1 200 lievämammaiselle invalidille, joiden voidaan arvioida edelleenkin saavan kerran vuodessa laitospääntoutusta korvatun vamman tai sairautensa perusteella, vähentää kuntoutuksen nykyisiä kokonaiskustannuksia vuositasolla noin 2 miljoonaa markkaa. Laitospääntoutuksen ajalta muille maksettava työkyvyttömyysasteen mukainen elinkorko alentaisi enimmillään kokonaiskustannuksia noin 13 miljoonalla markalla vuodessa nykytilanteeseen verrattuna.

Vaikeavamammaisten invalidien ikääntyessä kasvaa laitokseen joutuvien määrä vuosittain arviolta 150 henkilöllä, joten ehdotettu elinkoron korotuksesta luopuminen alentaisi kustannuksia 2 miljoonalla markalla vuodessa. Nykyisin laitoksissa hoidettavien määrän arvioidaan kasvavan vuosikymmenen kuluessa noin 300 henkilöstä noin 1 000 henkilöön.

Ehdotettu luopuminen elinkoron korotuksesta täysimääräisenä kuntouttamisen ja laitoshuollon ajalta vähentäisi kustannuksia vuonna 1985 seuraavasti:

vähintään 30 %:n invalidien	
kuntouttaminen	13 mmk
10 %:n—25 %:n invalidien	
kuntouttaminen	2 mmk
laitoshuolto	2 mmk
yhteensä	17 mmk

Lievämammaisten sotainvalidien kuntouttamisen aloittamisesta, kun samalla luovuttaisiin elinkoron suorittamisesta 100 prosentin mukaisena laitoshoidon ja kuntouttamisen ajalta, ei aiheutuisi valtion menojen kasvua vuonna 1985 vaan valtiolle syntyisi säästöä noin 7 miljoonaa markkaa.

Ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi olennaisesti tapaturmaviraston henkilöstön määrään.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Lain 7 ja 8 §:ää sovellettaisiin niihin kuntoutettaviin tai laitoshoidossa oleviin, joiden kuntoutus tai laitoshoido alkaa lain voimaantulon jälkeen kuitenkin niin, että laitoksesta lomalla vietetyt ajat tai jaksottaisena toteutettu laitoshoido eivät katkaisisi jatkuvaluonteisiksi katsottavaa hoitoa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain 6 §:n 4 momentti, 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti muutettuna 19 päivänä helmikuuta 1971 ja 26 päivänä toukokuuta 1978 annetuilla laeilla (180/71 ja 398/78) sekä 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 3 momentti 3 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (622/65) näin kuuluviksi:

6 §

Sen mukaan kuin asetuksella säädetään, korvataan sairaanhoitona myös määrääikainen lääke-
rintarkastus, työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittava kuntouttaminen sekä erityisessä laitoksessa annettu hoolto. Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, voidaan korvata kuntouttaminen ja laitoshuolto myös, milloin niiden tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta. Lisäksi voidaan kuntouttaminen, vaikka kuntouttamisen tarve ei joutu-
tuisikaan korvatusta vammasta tai sairaudesta, korvata kerran neljässä vuodessa vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 25 prosenttia.

7 §

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan päiväraha sen ajalta hänen työkykynsä katsomatta täysimääräise-

nä, paitsi milloin on kysymys työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittavasta kuntouttamisesta tai erityisessä laitoksessa annettavasta huollosta.

8 §

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan elinkorko sen ajalta työkyvyttömyysasteeseen katsomatta täysimääräisenä, paitsi milloin kysymys on työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittavasta kuntouttamisesta tai erityisessä laitoksessa annettavasta huollosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Lakia ei sovelleta korvauksensaajiin, joiden jatkuvaluonteinen laitoshuolto tai kuntoutus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Vappu Taipale*

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain 6 §:n 4 momentti, 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti muutettuna 19 päivänä helmikuuta 1971 ja 26 päivänä toukokuuta 1978 annetuilla laeilla (180/71 ja 398/78) sekä 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 3 momentti 3 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (622/65) näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Sen mukaan kuin asetuksella säädetään, korvataan sairaanhoitona myös määräaikainen lääkärintarkastus, työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittava kuntouttaminen sekä erityisessä laitoksessa annettu huolto. Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, voidaan korvata kuntouttaminen ja laitoshuolto myös milloin niiden tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta.

Sen mukaan kuin asetuksella säädetään, korvataan sairaanhoitona myös määräaikainen lääkärintarkastus, työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittava kuntouttaminen sekä erityisessä laitoksessa annettu huolto. Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, voidaan korvata kuntouttaminen ja laitoshuolto myös, milloin niiden tarve johtuu muustakin kuin korvatusta vammasta tai sairaudesta. *Lisäksi voidaan kuntouttaminen, vaikka kuntouttamisen tarve ei joltuisikaan korvatusta vammasta tai sairaudesta, korvata kerran neljässä vuodessa vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 25 prosenttia.*

7 §

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan päiväraha sen ajalta hänen työkykyensä katsomatta täysimääräisenä.

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan päiväraha sen ajalta hänen työkykyensä katsomatta täysimääräisenä, *paitsi milloin on kysymys työ- tai toimintakyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittavasta kuntouttamisesta tai erityisessä laitoksessa annettavasta hullosta.*

8 §

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan elinkorko sen ajalta työkyvyttömyysasteeseen katsomatta täysimääräisenä.

Jos vahingoittunut tai sairastunut on otettu sairaalaan tai laitokseen 6 §:ssä tarkoitettua sairaanhoitoa varten, suoritetaan elinkorko sen ajalta työkyvyttömyysasteeseen katsomatta täysimääräisenä, *paitsi milloin kysymys on työ- tai toimin-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

takyvyn palauttamista tai säilyttämistä tarkoittavasta kuntouttamisesta tai erityisessä laitoksessa annettavasta huollosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Lakia ei sovelleta korvauksensaajiin, joiden jatkuvaluonteinen laitoshuolto tai kuntoutus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.
